

РЕЦЕНЗИЈА

НА СКРИПТАТА „УСВОЈУВАЊЕ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ“ ОД ДОЦ. Д-Р ИГОР СТАНОЈОСКИ, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2402-174/36 од 113. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет, одржана на 4.12.2014 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Гоце Цветановски, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје;
- проф. д-р Толе Белчев, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисија имаше задача да изготви извештај, рецензија на приложениот ракопис за е-скрипта со наслов „УСВОЈУВАЊЕ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ“ од авторот насл. доц. д-р Игор Станојоски, наменет за студентите на втор циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, студиска група Методика на наставата по македонски јазик.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Материјалот на ракописот со наслов „УСВОЈУВАЊЕ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ“ од авторот насл. доц. д-р Игор Станојоски е компатибилен со наставниот план и содржините на предметот Усвојување на македонскиот јазик како странски, кој според студиската програма на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип се изучува како избран предмет на втор циклус студии, на студиската насока Методика на наставата по македонски јазик, во прв семестар, со фонд на часови 2+2+1 и се вреднува со 4 кредити.

Ракописот е наменет како основна литература во изучувањето на наставните содржини по горенаведениот предмет. Наставните содржини се презентирани јасно и концизно со соодветни примери кои овозможуваат полесно разбирање и усвојување на материјалот.

Податоци за обемот на ракописот

Ракописот е напишан на македонски јазик во А4 формат, фонт Times New Roman, големина на букви кај насловите се 14, на содржините 12. Текстот содржи 85 страници и е подготвен според пропишаната наставна програма и според барањата кои се поставуваат пред студентите во рамките на овој предмет. Материјалот во трудот е поделен во десет наставни целини. Од нив, првите пет се однесуваат на општи теми поврзани со теоријата на изучувањето на странските јазици и со процесот на изучување на странските јазици со сите негови придружни моменти (психолингвистички аспекти, методи, интерференции и сл.). Втората половина од скриптата (вторите пет наставни целини) е посветена конкретно на системот на македонскиот јазик и на спецификите на неговото усвојување.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Скриптата претставува квалитетен труд кој ќе им помогне на идните постдипломци полесно да го совладаат материјалот, а воедно и да ги надградат своите знаења од оваа област. Ваков тип на скрипта од областа на усвојувањето на македонскиот јазик како странски во нашата земја се објавува за првпат и тоа ја прави значајна за студентите-постдипломци по македонски јазик.

Краток опис на содржината

При составувањето на скриптата, авторот имал за цел да вклучи содржини кои се од особена важност во подготвувањето на идните наставници и истражувачи од областа на изучувањето на македонскиот јазик како втор/странски. Скриптата ги содржи следните тематски целини:

1. Изучувањето на македонскиот јазик како странски.

Во оваа целина авторот нуди преглед на изучувањето на македонскиот јазик на странските универзитети и на условите што се создадени во Р. Македонија за универзитетско изучување на македонскиот јазик како странски (преку Цетис-Мак и преку учебниците по македонски јазик како странски),

2. Теорија на изучувањето на странските јазици и психолошки аспекти на изучувањето на странските јазици.

Во оваа целина авторот нуди прегледна слика на лингвистичките дисциплини што имаат допирни точки со усвојувањето на странските јазици. Потоа посветува внимание на проблемот на билингвизмот и ги разгледува психолошките аспекти на процесот на усвојувањето на странскиот јазик (вродената способност, коефициентот и типот на интелигенција, јазичниот усет, карактерот на зборуваачот, мотивацијата и комуникациската вредност на усвојуваниот јазик).

3. Типови на интелигенција.

Во оваа целина се разгледуваат типовите на интелигенција, кои се исклучително важни во индивидуалниот пристап кон усвојувањето на странскиот јазик. На студентите овде им се нуди и тест за одредување на типот на интелигенција. Доминантниот тип на интелигенција на студентот може да биде пресуден за изборот на доминантните методи во наставата по македонски јазик како втор/странски.

4. Методика на наставата по странски јазик.

Во овој дел се разгледуваат основните методи: граматичко-преводниот и директниот. Потоа се дава список на препорачаните поединечни методи соодветни на типот на интелигенција на изучувачот. На крајот авторот посветува посебно внимание на читањето романи и слушањето аудиокниги како едни од најефикасните методи во усвојувањето на странскиот јазик.

5. Интерференции, грешки, отстапки и девијации? Каде треба да се бараат најтешките делови од системот на македонскиот јазик?

Во овој дел авторот прави термилошко разграничување на термините интерференција, грешка, отстапка и девијација, кои се важни за процесот на усвојување на странскиот јазик. Потоа авторот укажува на најтешките делови од системот на македонскиот јазик и на тој начин преминува кон втората половина од скриптата, кон вторите пет единици, кои се сосредоточени на усвојувањето на одделните делови од системот на македонскиот јазик.

6. Усвојување на фонетско-фонолошкиот систем на македонскиот јазик.

Овде авторот посветува внимание на разликите меѓу усвојувањето на фонетската реализација (артикулацијата), од една страна, и фонолошкиот аспект, од друга страна. „Се покажува многу полесно да се усвои една нова артикулација, отколку да ѝ се придаде на таа артикулација статус на фонема и да се вклучи во фонолошкиот систем“ – вели авторот.

7. Усвојување на лексиката на македонскиот јазик.

Усвојувањето на македонскиот јазик како странски се состои од два паралелни процеси: усвојување на лексиката и усвојување на граматиката. Авторот дава неколку полезни совети за усвојување на зборовите, разгледувајќи ги притоа основните фактори од кои зависи пасивното и активното усвојување.

8. Усвојување на системот на минатите времиња.

Овој дел е посветен на еден од најтешките делови во системот на македонскиот јазик. Системот на минатите времиња на странците им создава тешкотии и со богатиот инвентар на формите и со компликуваната категоријално обусловена нивна употреба.

9. Усвојување на употребата на членските морфеми.

Во овој дел авторот посветува внимание на грешките во (не)употребата на членските морфеми, употребувајќи го притоа „негативниот јазичен материјал“ собран во наставата со полските студенти.

10. Усвојување на синтаксата на македонскиот јазик.

Овој дел е посветен на усвојувањето на синтаксичките особености на македонскиот јазик, најмногу на удвојувањето на предметот.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изложеното може да се заклучи дека предложениот ракопис за скрипта по предметот Усвојување на македонскиот јазик како странски на концизен и едноставен начин ги обработува предметните содржини и е во согласност со студиската програма и наставниот план на Филолошкиот факултет и дека ќе биде особено важна за студентите од студиската група Македонски јазик, за полесно совладување на наставните содржини по наведениот предмет. Освен тоа, сметаме дека учебникот ќе го развие истражувачкиот дух на постдипломците и ќе ги мотивира на понатамошна истражувачка работа во оваа област.

Согласно со ова, на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип со задоволство му го препорачуваме ракописот „Усвојување на македонскиот јазик како странски“ од авторот доц. д-р Игор Станојоски. Се предлага ракописот од доц. д-р Игор Станојоски да биде прифатен за објавување како е-скрипта.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Гоце Цветановски, с.р.

Проф. д-р Толе Белчев, с.р.